

(Curaçao), τὸ ὁποῖον ὡσαύτως ἐκτιμᾶται πολὺ ὑπὸ τῶν εἰδημόνων. Τὸ ποτὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου Curaçao, ἣτις κεῖται, ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίαῖς, παρὰ τὴν βόρειον ἀκτὴν τῆς Βενεζουέλας ἐν τῇ Καραϊβικῇ θαλάσῃ, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ὁλλανδῶν. Τὸ ποτόν, ὅπερ φέρει τὸ ὄνομα τῆς νήσου ταύτης, παρασκευάζεται ἐκ τοῦ χυμοῦ εἰδους τινὸς πορτοκαλίων, ἅτινα οὐδαμοῦ ἄλλαχού γίνονται τόσον ἐξάρετα καὶ εὐχυμα, ὅσον ἐπὶ τῆς νήσου Curaçao.

Καὶ ἡ Ῥωσσία ἔχει ὡσαύτως ἰδιὸν τι ροζόλιον, ἀρκετὰ περίφημον, τὸ καλούμενον Αλασχ, ἡ δὲ Γερμανία τὸ χρυσόνερο τοῦ Danzig (Danziger Goldwasser). Τὰ χρυσὰ πετάλια, ἅτινα βλέπομεν περιφερόμενα ἐν τῷ ποτῷ τούτῳ, εἶναι πράγματι ἐλασμάτια γνησίου χρυσοῦ, διότι μόνον γνήσιος χρυσὸς δύναται ν' ἀναμιχθῇ μετὰ τοῦ ροζολίου τούτου, χωρὶς τὸ ποτόν νὰ φθαρῇ ἢ νὰ προσλάβῃ δυσάρεστον γεῦσιν.

Ἡ χώρα, ἐν ἣ γίνεταί ἡ μεγίστη χρῆσις τῶν ροζολίων, εἶνε ἡ Σουηδία. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον, νὰ πίνωνται πρὸ τῆς σούπας πολλὰ καὶ διάφορα ροζόλια, καὶ ἐν ἐκάστῃ οἰκίᾳ εὐρίσκεται διαρκῶς μεγάλη τράπεζα ἐστρωμένη μὲ πολυάριθμα ποτὰ ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ξενιζόμενοι ἀναγκάζονται διηνεκῶς νὰ πίνωσι.

Ἐνταῦθα θυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν καὶ ἄλλο τι παράδοξον ροζόλιον, ὅπερ κατασκευάζεται ἐξ ὕδατος. Τὸ ποτόν τοῦτο εἶνε τὸ καλούμενον „Elixir de Spaa“, ὅπερ εἶνε κυρίως μίγμα οἶνοπνεύματος, ζαχάρους, καὶ τοῦ μεταλλικοῦ ὕδατος τοῦ Spaa. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε, ὡς γνωστόν, περίφημος διὰ τὰ ἱαματικά λουτρά της καὶ συχνάζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἀγγλῶν. Τὰ μεταλλικά της ὕδατα εἶναι πασίγνωστα ὡς ἱαματικά τῆς ὑποχονδρίας, τῶν ὑστερικῶν

παθῶν, τῶν παθῶν τοῦ στομάχου καὶ τῆς ἀδυναμίας τῶν νεύρων. Ὑπὸ τὸ ὄνομα „Eau de Spaa“ ἀποστέλλονται ἐτησίως ἑκατοντάδες χιλιάδων φιαλῶν τοῦ ὕδατος τούτου εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ὡσαύτως πίνεται τὸ ὕδωρ τοῦτο ὡς ἱατρικὸν ἐπὶ τόπου, μεμιγμένον μετὰ ὕδατος καὶ ζαχάρους.

Τὰ ροζόλια ἐν γένει ἔχουσι τὴν σήμερον ἐν τῇ γαστρονομίᾳ μεγίστην σπουδαιότητα, διότι καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια εἶναι σχεδὸν ἀπαραίτητα, καὶ ἐν τῇ καλῇ μαγειρικῇ πρὸς παρασκευασίαν ἐκλεκτῶν ἐδεσμάτων ἀναγκαιότατα. Ὑπάρχουσι μάλιστα ὠρισμένοι κανόνες καὶ γαστρονομικὰ παραγγέλματα περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ πίνωνται τὰ ποτὰ ταῦτα μετ' εὐπρεπείας καὶ χάριτος „avec elegance“, καὶ ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ μέγιστον κύρος καὶ αὐθεντίαν ἔχει ὁ διάσημος Γάλλος γαστρονόμος Grimot de la Reynière, ὅστις εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀφιερώνει ὁλοκλήρους σελίδας.

Βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ γνήσια καὶ ἐκλεκτὰ ροζόλια δικαίως θεωροῦνται καὶ πράγματι εἶναι τὰ ἄριστα καὶ εὐγενέστατα πάντων τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, διότι ἔχουσιν ἀρετάς, δι' ὧν καθίστανται ἀρεστὰ καὶ ἀγαπητὰ καὶ παρ' ἐκείνοις ἔτι, οἵτινες ἄλλως ἀποστρέφονται τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ. Ἐνταῦθα οὐδόλως προτιθέμεθα νὰ ὑπερασπίσωμεν οὐδὲ νὰ δικαιολογήσωμεν τοὺς ποιητὰς ἐκείνους, οἵτινες — πιθανώτατα ἐν καταστάσει ἐλαφρᾶς τινος μέθης — ἐτόλμησαν νὰ παραβάλωσι τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ροζολίων πρὸς τὴν ἡδονὴν ἐκείνην, ἣν παρέχει τὸ φίλημα ἐρωμένης νεανίδος, ἐν τούτοις ὅμως αἱ εὐμενεῖς ἀναγνώστρια, λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν τοῦ ποτοῦ καὶ τὴν κατάστασιν, ἐν ἣ διετέλουν οἱ ποιηταὶ ἐκεῖνοι, ὡς ἐλαφρυτικὴν περίπτωσιν, ἃς συγχωρήσωσιν αὐτοῖς τὸ παράπτωμα τοῦτο.

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **Ι. Ι. ΚΡΑΣΣΕΒΣΚΥ.**

(συνέχεια.)

Ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκλήθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν νὰ πῶσι τὸ τεῖον, καὶ ἡ Ἑλένη μετέβη ταχέως καὶ ἐκάθισε παρὰ τὸ τραπέzion τοῦ τεῖου. Ὁ ποιητὴς παρηκολούθει αὐτὴν μὲ τὸ βλέμμα, καὶ εἰσῆλθεν ὡσαύτως εἰς τὴν αἴθουσαν νωχελῶς καὶ βραδέως, μὲ τὸ πρόσωπον κατηφές καὶ τεθλιμμένον. Ἡ μήτηρ, ἣτις ἦτο συνειδησμένη νὰ ἀναγνώσκῃ τὰ πάντα ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ υἱοῦ της, ἐπέριψε τὴν αἰτίαν τῆς δυσθυμίας του εἰς τὴν ἀνεψίαν. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ὁ Ἀδριανὸς ἤρχισε νὰ ἐπιδεικνύῃ φανταστικὴν τινα, Βυρῶνιον εὐθυμίαν, ἣτις ἐνιαχοῦ ἦτο κάπως ἐπιτυχής. Ἦθελε νὰ εὐφολογῇ, νὰ ἦνε πικρὸς καὶ δητικὸς. Κατὰ τὴν ἡμέραν ὅμως ταύτην ἀπέτυχεν εἰς τὸ πείραμά του. Ἡ κυρία Δρεβέτσκα, ἣτις δὲν εἶχε τόσον ἐκτακτὸν ὑπόληψιν καὶ σέβας πρὸς αὐτόν, ὅσον ἡ μήτηρ του, μάλιστα δὲ καὶ διετῆρει μικρὰν κατ' αὐτοῦ ἐχθροπάθειαν — ὕψωσεν ἐπανειλημμένως τοὺς ὤμους μετὰ τινος ἀνυπομονησίας. Αἱ εὐφολογίαι ἦσαν πάρα πολὺ κοπτεραὶ καὶ διὰ τοῦτο ταχέως ἐγένοντο ὀδοντωταί, ἐμαρτύρουν δὲ πολλάκις ἀπειροκαλίαν. Ὁ Ἀδριανὸς, συνειδησμένος πάντοτε εἰς τὴν ἐπιδοκιμασίαν, δυσηρεστήθη. Ἡ Ἑλένη ἐδεικνύετο ἐκτάκτως ζωηρὰ καὶ εὐθυμος. Ἡ συνδιάλεξις ἐστρέφετο ἀδιακόπως περὶ τὸ ταξεῖδιον.

„Παύσετε ἐπὶ τέλους μὲ τὸ ταξεῖδι σας“ ἐφώνησεν ἡ

οἰκοδέσποινα ἀνυπομόνως, „θέλετε μὲ πάντα τρόπον νὰ μᾶς κινήσητε εἰς δάκρυα καὶ νὰ ἐπαυξήσετε τὴν λύπην τοῦ ἀποχωρισμοῦ; Διὰ σᾶς τὸ ταξεῖδι εἶνε διασκεδάσις, ἀλλ' ἡμεῖς θὰ τηκώμεθα ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ σᾶς ἐπανιδώμεν. Μὴ μᾶς ἀναγκάζετε νὰ βυθισθώμεν προῶρως εἰς τὸ πένθος, διότι ἔχομεν βραδύτερον ἀρκετὸν καιρὸν γὰρ πενθώμεν.“

Ἡ κυρία Κλάρα ἐξέλεξεν ἄλλο θέμα ὁμιλίας καὶ ἤρχισε νὰ ἐγκωμιάζῃ ὑπερμέτρως τὸν Βιλέτσκι διὰ τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του, καὶ διὰ τὴν θυσίαν ἣν ἀνεδέχθη ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ Ἀδριανὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεχθῇ, νὰ γίνεταί ὁμιλία περὶ θυσιῶν.

„Πίστευσέ μου, μητέρα, δι' αὐτὸν εἶνε ἀληθινὴ εὐτυχία νὰ ἐπιτηρῇ πολλὰς ἀποθήκας. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε γεννημένος διὰ τὴν ἐπιστάσιν κτημάτων.“

— „Τί λέγεις αὐτοῦ;“ διέκοψεν αὐτὸν ἡ μήτηρ, δυσηρεστήμενη.

„Αὐτὸ δὲν τοῦ ἀφαιρεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν ἀξίαν του“ προσέθηκεν ὁ Ἀδριανὸς ἐπιδιορθῶν τοὺς λόγους του. „Εἶνε τὸ ἰδανικὸν τοῦ γεωπόνου, τοῦ πληρεξουσίου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς ἐπεμφε.“

Ἡ ἐσπέρα εἶχεν ἤδη ἀρκούντως προχωρήσῃ, ὅτε ἤρχισαν νὰ ἀποχαιρετίζωνται. Ὁ Ἀδριανὸς ἐγένεε πάλιν εὐθυμότερος.

Ἡ κυρία Δρεβέτσκα ἐπέμενε νὰ ἐπανίδῃ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐτι ἀπαξ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως — ὑποσχέθη λοιπὸν νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν. Ὁ ποιητὴς, ὅστις ἠκολούθει μετὰ τῆς Ἑλένης, ἀντήλλαξε μετ' αὐτῆς λέξεις τινὰς καὶ βλέμματα ὅπως εἰς προτέρους, εὐτυχστεροὺς χρόνους. Ἄν. καὶ μέχρι τοῦδε ἐδείχθησαν ἀρκετὰ ψυχροὶ πρὸς ἀλλήλους, συνελαβεν ὁ Ἀδριανὸς ἐν τῷ ἀποχωρισμῷ τὴν χεῖρα τῆς Ἑλένης καὶ ἔφερεν αὐτὴν μέχρι τῶν χειλέων του· ἠσθάνετο τὴν ἰδικὴν του χεῖρα σφιγγομένην, πρόσθεν ἑστάναι ἀλλήλους βαθύως συγκινημένοι, καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἐπαλλων ταχύτερον. Διήρκεσε τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐπὶ μακρόν· τίς οἶδε; Ὁ Ἀδριανὸς ἔμεινε καθ' ὅλον τὸν δρόμον σιωπηλὸς καὶ ἀνεστνάξεν, ἐνῶ ἡ μήτηρ του ἐσκέπτετο περὶ μυρίων λεπτομερειῶν σχετιζομένων πρὸς τὸ ταξίδιον. Φθάσαντες εἰς τὴν οἰκίαν ἐχαίρετίσθησαν ὑπὸ τοῦ σιωπηλοῦ Βιλέτσκι, ὅστις ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κυρίαν Κλάραν καὶ τῇ ἐδήλωσεν ὅτι ἐφθασαν τὰ συστατικά γράμματα καὶ ὅλαι αἱ παραγγελίαι ἐξετελέσθησαν, οὕτως ὥστε τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὸ ταξίδιον. Ἡ μήτηρ θὰ ἠσθάνετο ἤδη ἑαυτὴν εὐτυχῇ, ἂν ἠδύνατο νὰ ἀναβλέψῃ τὴν ἀνάχωρσιν, διότι ὅσην περισσώτερον ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀπὸ τῆς οἰκίας, τόσο περισσώτερον συνεσφίγγετο ἡ καρδία τῆς ὑπὸ ἀόριστου τινὸς φόβου καὶ τινὸς θλιβεραῶς προαισθησεως, ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς ἐπέμενε νὰ σπεύσῃ.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἦλθε πάλιν ἡ κυρία Δρεβέτσκα, ἀλλὰ μόνη. Ὁ Ἀδριανὸς ἀνεκουφίσθη, ὅτε εἶδεν ὅτι ἡ Ἑλένη ἔλειπεν — ἐφοβέτο ἀναμφιβόλως τὴν ἐντύπωσιν, ἣν θὰ προῖξεν εἰς αὐτὸν ἡ παρουσία τῆς. Ἡ Ἑλένη δὲν ἦλθε προφασισμένη ἀδιαθεσίαν, πράγματι ὅμως δὲν εἶχε τὴν δυνάμιν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀποχωρισμὸν καὶ ἤθελε νὰ κλαύσῃ μόνη καὶ ἀπαρτήρητος. Μετὰ τινὰς ἡμέρας τὸ ταξίδιον ἀπεφασίσθη τελειωτικῶς, διότι ὁ ποιητὴς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν. Ἀνεχώρησαν λοιπὸν, ὁ μὲν Ἀδριανὸς σιωπηλὸς καὶ κάτωχρος, ἡ δὲ μήτηρ του δακρύουσα καὶ μὴ τολμῶσα νὰ στρέψῃ ὀπίσω τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἔρημον οἰκίαν.

2.

Εἶχον παρέλθῃ ὀλίγα ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως. Ὁ Ἀδριανὸς εἶχε διατρίψῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον μετὰ τῆς μητρὸς του ἐν Ἑλβετίᾳ. Ἡ χώρα αὕτη καθ' ἑαυτὴν κατεγοήτευσεν αὐτὸν εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν, οἱ ἄνθρωποι ὅμως τὸν ἀπεγοήτευσαν. Δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀρμονία μεταξὺ τοῦ κόσμου· τοῦτου τῶν θαυμασίων καλλόνων καὶ τῆς πεζοτάτης φύσεως τῶν κατοίκων του. Ὁ Ἀδριανὸς δυσχερῶς ἐνεκα τῆς ἀντιθέσεως ταύτης. Οἱ ἄνθρωποι κατέστρεφον τὴν μαγείαν τῆς φύσεως. Μετέβησαν λοιπὸν εἰς Ἰταλίαν, ἥτις ὡσαύτως ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς νέον θαυμασμὸν καὶ ἔκστασιν. Ἐνταῦθα αἱ ἀρχαῖαι ἀναμνήσεις περιέβαλλον τὴν πεζὴν τοῦ παρόντος πραγματικότητά δι' ἀκτινοβόλου τινὸς αἴγλης. Ὁ Ἀδριανὸς ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀναζωογονούμενον, ἀνανεαζόμενον. Αἱ μαγευτικαὶ θεαὶ τῆς χώρας ταύτης κατέβηλόν αὐτὸν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε λησμονῶν τὰ πάντα μετέβαινεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ διέτριβεν ἄλλοτε μὲν ἐν Ρώμῃ, ἄλλοτε δὲ ἐν Φλωρεντίᾳ, ἄλλοτε ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ τέλος ἐν Νεάπολει. Ὁ Ἀδριανὸς ἠσθάνετο ὅτι ἐνεπνέετο, πατῶν ἐπὶ τὰ ἔγγραφα τῶν ποιητῶν, τῶν προδρόμων του, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις πανταχόθεν ἐν αὐτῷ διηγείρετο — ἡ ποιητικὴ ζέσις ἠῤῥα καὶ ὁσημέραι ἰσχυρότερον ἀνερπίζετο καὶ ἀνεφλέγετο εἰς τὰ στήθη του. Ὡμίλει διη-

νεκῶς περὶ σκοπούμενου ταξιδίου εἰς Ἀνατολήν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους. Τὸ πάντων σπουδαιότατον, τὸ ποίημα, τὸ περιπόθητον ἀριστουργημα, ἔπερ ἦτο πάντοτε τὸ ὄντικείμενον τῶν ὁνείρων του, ἠῤῥα προσλαμβάνον γιγαντιαίας διαστάσεις καὶ περιβαλλόμενον νέαι χρώματα· ὁ δημιουργὸς αὐτὸς ἦτο ἐξ αὐτοῦ κατενθουσιασμένος καὶ υπερῆφάνως συνησθάνετο τὴν ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις πεποιθήσιν — τώρα ἐπεθύμει μόνον νὰ τὸ ἀποπερατώσῃ. Ἡ ἀγαθὴ του τύχη, ἴσως δὲ καὶ ἡ ἰδία του θέλησις, ἔφερεν αὐτὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου εἰς συνάφειαν μετὰ τινων συγγενῶν πνευμάτων· ἀντήλλαξε μετ' αὐτῶν τὰς περὶ ποιήσεως ἰδέας του, ὑπέβαλε τὰς σκέψεις του εἰς τὴν κρίσιν τῶν, ἐφείλκυσε τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν, καὶ ἐσπασάτο τὴν ἐπιδοκιμασίαν πολλῶν — ἡ ἐφ' ἑαυτὸν πεποιθήσις ἠῤῥα. Καὶ ὁ μὲν ποιητικὸς πυρετὸς καθίστατο ὁσημέραι σφοδρότερος, ἀλλ' αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἐξηντλοῦντο. Ἐφαίνετο ὠχρὸς, ἐγίνετο ὀλονεν ἰσχνότερος, ἐβασκνίζετο ὑπὸ συνεχὸς βηχὸς καὶ ἐν τούτοις ἐφαντάζετο ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε τοσοῦτον ὑγίης.

Ἡ μήτηρ, τὸ θυμὰ του, ὡσαύτως καταβεβλημένη καὶ ἔμφορος, ἦτο τὸ μόνον στήριγμα τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἤρχετο εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν πραγματικότητα καὶ εἶχεν ἀνάγκην διηνεκοῦς κηδεμονίας. Ἀλλ' ἡ μητρικὴ αὐτῇ κηδεμονία ἤρχισε νὰ βαρύνῃ ὡς φορτίον τὸν ποιητὴν. Ἡ κυρία Κλάρα ἐθλίβετο, ἐπόθει νὰ ἐπιστρέψῃ οἴκαδε· ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Βιλέτσκι ἔβλεπε, πόσον ἦτο δύσκολον νὰ ἐκανοποιῇ τὰς ἀνάγκας τοῦ υἱοῦ, ὅστις οὐδὲν μέτρον ἐγνώριζε καὶ οὐδόλως ἐσκέπτετο περὶ τῶν δαπανῶν, ἃς συνεπήγοντο αἱ ἰδιοτροπίαι του. Ἡ παρουσία τῆς ἠῤῥα καὶ ἐν τὰς δαπάναις, ἂν καὶ ἡ δυστυχὴς μήτηρ εἶχε τὰς ὀλίγιστας ἀνάγκας. Ἐχυνε κρύφια δάκρυα καὶ προσηύχετο διακαῶς, ἀλλὰ δὲν εὗρισκε διέξοδον ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ τῆς. Ὁ Ἀδριανὸς ἐπλανᾶτο εἰς αἰθέρια ὕψη, καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἀκούῃ τίποτε περὶ ἐπιστροφῆς· τὸ ποίημά του ἠδύνατο μόνον ἐν τῇ ἀνατολῇ, ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν Βεδουίνων νὰ περατωθῇ. Αἴφνης ἐπληξε τὴν δυστυχὴ μητέρα ὡς κεραυνὸς ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου τοῦ ἀγαθοῦ Βιλέτσκι· ἡ ἐπιστροφή τῆς λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα κατέστη ἀναπόδραστος ἀνάγκη. Ὁ Ἀδριανὸς ἐνεκα τῆς υἱείας του δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τῆς μητρὸς οἴκαδε. Οἱ ἱατροί, τοὺς ὁποίους ἡ περιδεὴς μήτηρ συνεβουλεύθη κρυφίως, ἐδήλωσαν αὐτῇ, χωρὶς νὰ θέλωσι νὰ τὴν τρομάξωσιν, ὅτι διὰ τὸν ποιητὴν ἡ παράτασις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ διαμονῆς του θὰ ἦτο πλέον ἡ εὐκαίρια, θὰ ἦτο σχεδὸν ἀναγκαία.

Ὁ ἀσθενὴς αὐτὸς οὐδὲν ἄλλο ἠσθάνετο ἢ κάματον ἐκ τῆς ἐργασίας. Ἀπέδιδε τὴν ἀδυναμίαν του εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν καταπόνησιν τοῦ πνεύματος. Ἰσχυρίζετο ἐπιμῶνως ὅτι τὸ εἰς Ἀνατολήν ταξίδιον ἐμελλε νὰ τὸν θεραπεύσῃ καὶ νὰ τῷ παράσχῃ νέας δυνάμεις. Μετ' ἀνυπομονησίας παρεκίνει ἤδη τὴν μητέρα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα ὅπως ἡσυχάσῃ, καὶ φροντίσῃ νὰ εὕρῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ταξιδίου του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ εἰς Ἀνατολήν ταξιδίου του ἠλπίζε νὰ τελειώσῃ ταχέως τὸ ποίημά του, διότι αἱ ἰδέαι ἐπῆρχοντο εἰς τὸν νοῦν του ἀκατάσχετοι. Ἀκολούθως ἐσκόπευε νὰ ἀσχοληθῇ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἀριστουργήματος· τοῦτου καὶ ἀφ' οὗ ἠθελε πλέον παραδῶσῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἐκπεληγμένον κόσμον τότε μόλις νὰ ἐπιστρέψῃ ὅπως ἀναπαυθῇ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς μητρὸς του.

Μετὰ ἀλγεινῆς μελαγχολίας ἤκουεν ἡ μήτηρ τοὺς λό-

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΛΟΥΙΖΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΚΑΙ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΕΝ
ΤΩ ΜΕΓΑΡΩ SANSSOUCI 1806.

Εικὼν ὑπὸ Fritz Martin.

γους του υιού, χαίρουσα διὰ τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρά του, συναισθανομένη τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ μετὰ βίας συγκρατοῦσα τὰ δάκρυα. Ἡ στιγμή τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἦτο δι' αὐτὴν φοβερά ὡς ὁ θάνατος. Ὁ Ἀδριανὸς συνώδευσε τὴν μητέρα του μέχρι Νεαπόλεως, ἐπέστρεψεν ὅλως καταβεβλημένος ἐκ τῆς συγκινήσεως εἰς τὸν οἰκίσκον του ἐν Σορρέντῳ καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐν τούτοις ἡ κατ' ἀρχὰς σφοδρὰ λύπη ἐμετριάσθη μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐκ τῆς πολὺ ἰσχυροτέρας ἐντυπώσεως, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τὸν Ἀδριανὸν ἡ συνάντησις μετὰ τινος ἀρχαίου συντρόφου καὶ παιδικοῦ φίλου του. Ὁ φίλος του οὗτος ἦτο ὁ κόμης Μαριᾶνος, τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ τὸν Ἀδριανὸν ἀλλὰ διαφόρου χαρακτήρος καὶ διαφόρου κράσεως, σκεπτικός, εἴρων, ὅστις στιγματικῶς παρεφέρετο ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀμέσως σχεδὸν μετέβαινεν εἰς τὴν εἰρωνειάν, τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν ἀπιστίαν εἰς ὅλα τὰ πράγματα καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του. Διάγων τὸν βίον του πάντοτε εἰς τὰ ἄκρα, ἐξύμνει σήμερον ὅ,τι χθὲς περιεφρόνει καὶ ἐχλεύαζεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρὸ μᾶς στιγμῆς ὑπερηγάπα. Ὁ σκεπτικισμὸς διετῆρει τὴν ὑπεροχὴν του παρὰ τῷ Μαριᾶνῳ, οὐχ ἥττον ὅμως ἐνίοτε ἀπεσπᾶτο ἀπ' αὐτοῦ ἀπελιστικῶς, ὡς ἀπὸ λουτροῦ ὑπερμέτρως ψυχροῦ. Ἦτο εὐαίσθητος εἰς πᾶσαν ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἀγωγῆς, ἥς ἔτυχεν, ἐκλινε μᾶλλον πρὸς τὴν εἰρωνικὴν ὁψιν τοῦ βίου. Ἦτο κατὰ τι εἰς τὸ αἰμά του, εἰς τὸ φυσικόν του, τὸ ὁποῖον δὲν τὸν ἄφινε νὰ ἀγαπήσῃ, ἀν καὶ δὲν περιεγέλα τὸ αἶσθημα τοῦτο, οὔτε νὰ πιστεύσῃ εἰς πράγμα τι, χωρὶς νὰ σκώψῃ τὸ ἴδιον αἶσθημα. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὅμως, ὡς νὰ ἡσχύνετο διὰ τὴν ἰδιορρυθμίαν ταύτην τοῦ χαρακτήρος του, ἐπεθύμει νὰ φαίνεται μᾶλλον ὡς ἐνθουσιώδης καὶ ιδιότροπος ἢ ὡς ἀναισθητος καὶ ἀπιστος. Ἐβαρύνετο καὶ ἐστενοχωρεῖτο ἐν τῷ κόσμῳ. Εἶχεν ἤδη ὀπισθὲν τοῦ τρικυμιῶδους παρελθόντος, ὅπερ κατέλειπεν ἐν αὐτῷ δυσάρεστον τι συναἶσθημα. Ἐξήτει νὰ εὕρῃ πρόσωπα δυνάμενα νὰ τῷ παράσχῃ τροφήν, διότι ἐν ἑαυτῷ δὲν εὕρισκεν ἀρκοῦσαν ὕλην ζωῆς. Ἡ φύσις τὸν εἶχε προικίσῃ μὲ ἐκτάκτως ταχὺ ἀντιληπτικὸν καὶ μὲ θαυμασίαν μνήμην, ἥτις ἀνεπλήρου αὐτῷ τὴν ἑλλειψιν ἰδίων ἰδεῶν. Ὁ κόμης ἐνόει εὐκόλως τὰ πάντα, ἀν καὶ πράγματι οὐδὲν κατενόει βαθέως. Ἐμάντευε τί ἤθελε καὶ ἐνησυχολεῖτο, ἐπὶ βραχὺν μὲν χρόνον ἀλλὰ μετὰ ζωηρότητος, μὲ πᾶν ὅ,τι ἦτο νέον καὶ ἡδύνατο νὰ πληρῶσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν ἄλλως κενὴν κεφαλὴν του. Τινὲς διεβεβαίουν, ἀν καὶ δυσκόλως ἡδύνατό τις νὰ τὸ πιστεύσῃ, ὅτι ὁ κόμης συνέλαβε ποτε τὴν ἰδέαν νὰ γείνῃ δόκιμος εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα τῶν *τραππισιῶν*, ἀλλ' ἀμέσως μεταβαλὼν γνώμην ἐγένετο μέλος ληστρικῆς τινος συμμορίας, ἐνδιατιωμένης ἐπὶ τῶν ὁρέων. Δι' ὅλους, ὅσοι τὸν ἐγνώριζον ἐκ τοῦ πλησίον, πάντα ταῦτα ἐφαίνοντο πιστευτά, διότι ὁ κόμης, ὅσάκις κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς περιοδικῆς στενοχωρίας, συνελάμβανε πράγματι τὰς παραδοξοτέρας καὶ μᾶλλον ἀλλοκότους ἰδέας. Πολὺς ἐγένετο λόγος περὶ ἀηδιαστικῶν ῥωμαντικῶν σχέσεων καὶ περὶ θυσιῶν, ἀξίων παντὸς ἐπαίνου, ὅσάκις προήρχοντο ἐκ τῆς καρδίας καὶ δὲν ἦσαν ἀποτελέσματα παράφρονος ἰδιοτροπίας. Πάντα ταῦτα ἀπετέλουν ἓνα κυκεῶνα καὶ μεταξύ ὅλων τούτων τῶν παροξυσμῶν ὁ κόμης Μαριᾶνος ἐρρίπτετο πολλάκις ἐπὶ τῶν βιβλίων του καὶ ἐβυθίζετο εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἐγένετο κάτωχρος ἐκ τῆς μελέτης λησμονημένων, ἐσκωριασμένων, ἀλλοκώτων ἐπιστημῶν, αἰτινες προσεῖλκον αὐτὸν διὰ τοῦ μυστικισμοῦ των. Αἰφνης ὅμως ἐρρίπτε τὰ βιβλία του ἀπὸ τοῦ παραθύρου καὶ ἐμισθοῦτο ὡς ναύτης δι' ὀλίγους μῆνας

εἰς ἄθλιόν τι πλοῦριον, ἐκωπηλάτει καὶ ἐμάχετο πρὸς τὴν τρικυμίαν. Ἐκ τῶν φανταστικῶν τοῦ ἐκδρομῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἐπιστημῶν εἶχον ὑπολειφθῇ ἐν τῇ κεφαλῇ του ποικίλαι, ἀδιάτακτοι, ἀλλὰ πλουσιοπάροχοι γνώσεις, φιλολογικόν τι *bric à brac*, μὲ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν ἡδύνατο εὐκόλως νὰ ἐκθαμβώσῃ εὐπιστόν τινα ἀκροατήν. Ἐνησυχολεῖτο ὡσαύτως μὲ τὴν ἀνάγνωσιν φιλοκαλλιτεχνικῶν ἔργων, ἐγνώριζεν ὀλόκληρα ποιήματα ἐκ μνήμης, καὶ ἐπειδὴ ἡμέραν τινὰ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ γείνῃ καὶ αὐτὸς ποιητής, φανταζόμενος ὅτι δύναται τις νὰ ἐκράβῃ τὴν ποίησιν ὅπως καὶ τὴν τέχνην τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ἦσαν εἰς αὐτὸν γνωσταὶ πᾶσαι αἱ θεωρίαι τῆς ποιητικῆς τέχνης. Δυσκόλως ἡδύνατό τις νὰ εὕρῃ εὐστοχώτερον καὶ ὀξυδερκέστερον κριτικὸν τοῦ κόμητος Μαριᾶνου, διότι ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐλάττωμα τοῦ πνεύματός του, καθίστα αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ἀντιλαμβάνηται ταχέως τῶν ἀρνητικῶν πλευρῶν παντὸς πράγματος, ἐν τε τῷ βίῳ καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ὁ κόμης Μαριᾶνος ἠσθάνετο πραγματικὴν ἡδονὴν παίζων τρόπον τινὰ μὲ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐβλεπε δι' ὁλὸν δῆποτε πρᾶγμα κατενθουσιασμένῃ. Ἀμέσως ἤρχιζε νὰ ψυχραίνει τὸν ἐνθουσιασμόν των, νὰ ἀντιλέγῃ, νὰ παριστᾷ μὲ τὰ σκοτεινότερα χρώματα ὅ,τι εἰς τοὺς ἄλλους ἐφαίνετο λαμπρὸν καὶ ἐξαισίον. Γνωστός τις εἶπε ποτε περὶ αὐτοῦ προσφυστάτα, ὅτι ὁ κόμης Μαριᾶνος εὕρισκε μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ πύγῃ ἐντὸς τῶν πινακίων, ἐν οἷς οἱ ἄλλοι ἔτρωγον. Ἐπραττε τοῦτο μετὰ τοσοῦτου ζήλου, μετὰ τοσαύτης προκαταλήψεως, μετὰ τοσοῦτον πυρετώδους ζέσεως ὥστε ἡδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶχε πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἰδίους τοῦ λόγους, ἐνῶ ὁ αὐτὸς πολλάκις κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν περιεγέλα καὶ ἐσκωπτε καὶ ἑαυτὸν καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, ὅσους εἶχε προσελκύσῃ εἰς τὴν γνώμην του καὶ μεταπίσῃ. Ἐκαστος ἠναγκάζετο νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Μαριᾶνος, προσκρούων καὶ εἰς τὴν μᾶλλον δεδικαιολογημένην κριτικὴν, δὲν παρέλειπε νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατ' αὐτῆς ὅπως ὑπερασπίσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐφαίνετο εἰς ἄκρον ἀπίθανον. Πράγματι ὅμως ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα προέβαλλε καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἐφαίνετο ἐξαπτόμενος, τῷ ἦσαν ἐντελῶς ἀδιάφορα. Ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του ἔλεγε: *chi lo sa?* Τὸ ἰταλικὸν *chi lo sa* ἦτο διὰ αὐτὸν τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς σοφίας. Τοῦτο ὅμως οὐδόλως ἐκώλυεν αὐτόν, πρὸς διακοπὴν τῆς ἀνίας του, νὰ ἀγωνισθῇ, καὶ νὰ κτυπηθῇ ἀκόμη, χάριν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος οὐδόλως ἐπίστευε. Συνῆπτε πολὺ εὐκόλως γνωριμίας, ἀκόμη δὲ καὶ ἐγκαρδιωτάτας φιλίας, κατ' ἀρχὰς ἐπιζητῶν ὀχληρῶς ξένα πρόσωπα καὶ προσκολλώμενος εἰς αὐτὰ ὡς βδέλλα, πρὸ πάντων εἰς ἐκείνους οἵτινες δὲν ἐπλησιάζον αὐτὸν οἰκιοθελῶς — εἴτα δὲ καταλαμβάνόμενος ὑπὸ κόρου, ἐγκατέλειπεν αὐτοὺς τρόπον τινὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, χωρὶς οὐδὲ καὶ νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ. Ἀφοῦ ἐξήντλει τινὰ μέχρι τῆς τελευταίας ἐκμάδος καὶ ἤρχιζε κατόπιν νὰ τὸν βαρύνεται, τὸν ἔρριπτεν ὡς τὸ κέλυφος ἐκπιεσθέντος λεμονίου καὶ τὸν ἐποδόπατει. Ἡ μετάβασις ἀπὸ τῆς φιλίας εἰς τὸ μῖσος ἦτο δι' αὐτὸν ἐκτάκτως εὐχερής· μία λέξις, ἡ ἐλαχίστη σύγκρουσις ἤρκει, ὅπως διακύψῃ καὶ τὴν στενοτέραν φιλίαν.

Ἐξαιρέσει των ὀλίγων ὥρων τῆς ἀνυπομονησίας καὶ τῆς, μανίας, καθ' ὅς ὁμοιάζε πρὸς τὸν αἰχμάλωτον ἐλέφαντα, ὅστις θραύει τὰς ἀλύσεις του καὶ ποδοπατεῖ τὰ πάντα — ὁ κόμης Μαριᾶνος ἦτο ὁ εὐπροσηγορώτερος καὶ εὐγενέστερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Εἶχε προσελκυστικὸν καὶ εὐγενικὸν ἐξωτερικόν, ἦτο εὐτράπελος, ἐκινεῖτο ἐλευθέρως καὶ ἀτη-

μελῶς, εἶχε τρόπους τῆς ὑψηλῆς συναναστροφῆς, καὶ ἂν ἐνίοτε, λησμονῶν ἑαυτὸν, ἐφέρετο σκαιῶς καὶ ἀπειροκάλως, τοῦτο συνέβαινε κατὰ τοὺς προμνημονευθέντας παροξυσμούς. Ὁ Ἀδριανὸς τὸν ἐγνώριζεν ἀπὸ πολλοῦ· εἶχον ζήσῃ ὡς φίλοι, ἂν καὶ ὄχι μὲ πολλὴν οἰκειότητα, οὕτως ὥστε οἱ δύο παιδικοὶ σύντροφοι, μετὰ παρέλευσιν τοσούτων ἐτῶν, ἠδύναντο νὰ ὦσιν αἰνίγματα ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον. Ὁ Μαριᾶνος, ὅστις πάλιν ἐστενοχωρεῖτο ἄλλ' ἕνεκα τοῦ κλίματος καὶ τῆς ἐλευθερίας ἣθ' ἔλεγε νὰ μείνῃ εἰσέτι ἐν Ἰταλίᾳ, διότι ἐνταῦθα δὲν ἐδεσμεύετο ἀπὸ κοινωνικῶν λόγων, εἶχεν ἤδη ἀποφασίσῃ ἐκ τῆς ἀπελπισίας του, νὰ λάβῃ μαθήματα γλυπτικῆς ἢ ζωγραφικῆς, ὅτε αἰφνης ἔμαθε τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ ἀνεσκήρτησεν. Εἶχεν ἀκούσῃ πολλὰ περὶ αὐτοῦ, διότι ἀκόμη καὶ τότε, πρὶν ἢ ὁ ποιητὴς δημοσιεύσῃ τὸ παραμικρὸν καὶ γαίην γνωστὸς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἐγίνετο πολὺς λόγος περὶ αὐτοῦ ὡς περὶ δαιμονίου τινὸς πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἐπισκοτήσῃ πᾶν ὅ,τι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐξυμνεῖτο καὶ ἐθαυμάζετο. Μὲ τὸ ποίημα τοῦ Ἀδριανοῦ ἐλέγετο ὅτι ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ νέα ἐποχὴ ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ὅσοι εἶχον ἀκούσῃ τι ἐκ τοῦ ποιήματος, καὶ ἄλλοι πάλιν ἐξ ἀκοῆς παρὰ τρίτων προσώπων, ἔλεγον κοινοτοπίας, ἐδημιουργοῦν μύθους, ἔπλαττον θαύματα. Καίτοι ὁ Ἀδριανὸς οὐδέποτε εἰς οὐδένᾳ εἶχεν ἀναγνώσῃ τεράχιόν τι ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ καὶ μόνον σπανιώτατα ἀπήγγελλε τὸ πολὺ δύο ἢ τρεῖς στίχους, ἐφύλαρουντο πολλὰ περὶ ἐπεισοδίων τοῦ ποιήματος ἐκ τῶν ὁποίων, ὡς ἐλέγετο, πολλοὶ ἐλιποθύμησαν, γυναῖκες εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ σπασμῶν, φρόνιμοι καὶ ψυχρόαιμοι ἄνδρες εἶχον σχεδὸν παραφρονήσῃ καὶ περιπέσῃ εἰς ἔκστασιν. Εἰς ὅσῳ ὀλιγωτέρους ἦτο γνωστὸν τὸ μὴ γεννηθὲν εἰσέτι ἀριστοτέχνημα, τοσούτῳ ἐλευθερώτερον ἠδύναντο νὰ διαδίδωνται αἱ μᾶλλον ἐξωγυμνῶναι φῆμαι, τὰς ὁποίας οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐξελέγξῃ. Καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἀκουσίως συνετέλεσε οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἔργον μυστηριώδη τινα καὶ θαυμασίαν φυσιογνωμίαν. Ὁ Ἀδριανὸς ἔζη οὐ καὶ φυγάνθρωπος, μετ' οὐδενὸς ἀναστρεφόμενος ἐρημίτης, ἦτο πρὸς τοῦτοις λεπτοφυῆς καὶ ἀσθενικός· ἀληθῶς προφήτης μὲ ἀκτινοβολοῦντα στέφανον. Αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀκούσῃ ὅτι εἶνε μέγας ποιητὴς παρετήρουν αὐτὸν μετὰ συγκινήσεως καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἑπαλλων συμπαθητικῶς ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Ἀδριανὸς ἐζητεῖτο καὶ ἐπεδιώκετο, ἐφαίνετο ὅμως ὅτι ἀπέκρουεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν προσφερομένην αὐτῷ λατρείαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅτι περιεφρόνει τὰς ἐπιδοκιμασίας τοῦ κοινῶν καὶ ὅτι ἴστατο ἐπὶ ἀπροσίτου ὕψους. Διηγοῦντο περὶ αὐτοῦ πλῆθος παντοειδῶν ἰδιοτροπιῶν πρωτοτυποτάτων. Ἐκυκλοφόρουν διὰ λογαριασμὸν τοῦ παντὸς εἰδους ῥητὰ, σαρκασμοί, σκώμματα κοπτερώτατα, ἀνηλεεῖς ἐπικρίσεις, προφητεῖαι καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκ τοιούτων συνήθως ἀρχικῶν ὕλῶν μὲ χρώματα Ἰρεως συνίστανται οἱ ἀκτινοβολοῦντες στέφανοι, εἰς ἐκ τῶν ὁποίων περιέβαλλεν ἤδη τὴν κεφαλὴν τοῦ μέλλοντος προφήτου. Πρὸς τοῦτο δὲν τὸν ἔβλαπτε καθόλου, ὅτι ἦτο ὠραίος, νέος, φιλάσθενος καὶ φυγάνθρωπος.

Ὁ κόμης Μαριᾶνος ἐθεώρει ὡς εὐτύχημα νὰ συναναστραφῇ μετ' ἀνδρὸς τοσοῦτον ἐνδόξου καὶ διὰ τῆς φιλίας ταύτης νὰ ἐξασφαλίσῃ τρόπον τινα δι' ἑαυτὸν μέρος τῆς μελλούσης τοῦ ποιητοῦ ἀθανασίας. Ἠλπίζε μάλιστα ὅτι ὁ Ἀδριανὸς θὰ τὸν ἰάτρειεν ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν καὶ θὰ τῷ μετέδιδεν ἐκ τῆς μεγαλοφυΐας του. Μόνος του δὲν ἦτο ἱκανὸς διὰ τίποτε, ἀλλὰ παροτρυνόμενος, ἐρεθιζόμενος, παρασυρόμενος ἠδύνατο νὰ ἀνεγερθῇ, νὰ ἀνυψωθῇ.

Ἀκούσας περὶ τοῦ παλαιοῦ τοῦ φίλου ἤρχισεν ὁ κόμης Μαριᾶνος πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ συλλέγῃ τὸ προπαρασκευαστικὸν ὕλικόν. Ἐζήτησεν ἀκριβεῖς πληροφορίες, ἐδέχετο μετ' ἀπληστίας πᾶσαν εἰδήσιν, δυναμένην νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγία. Ἦδη ἐπίστευεν ὅτι ἐσχημάτισε περίπου ἰδέαν τινα περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ παρουσιασθῇ ὡς ὁδηγὸς καὶ σύντροφος, ὡς Πυλάδης.

Ὁ Ἀδριανὸς διέμενεν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς μητρὸς του ἐν τῇ μικρᾷ τοῦ κατοικίᾳ ἐν Σορρέντῳ, ἀναπαυόμενος καὶ σκεπτόμενος περὶ τοῦ ποιήματός του καὶ περὶ τοῦ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ταξειδίου του, ὅτε ὁ Μαριᾶνος ἔκρουσε τὴν θύραν. Ἡ οἰκοδέσποινα, γυνὴ μεσαίας ἡλικίας, ἀνήσυχος καὶ δύσπιστος, διδαχθεῖσα μάλιστα ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ Ἀδριανοῦ νὰ εἶνε προσεκτικὴ καὶ ἄγρυπνος, ἀπηγόρευσε τὴν εἴσοδον εἰς τὸν μετὰ τινος αὐθαδεῖας προχωροῦντα Μαριᾶνον.

— Che! Che! che! — ἀνεφώνησε κλείουσα τὴν θύραν. — Ὁ κύριος Πολωνὸς εἶνε πολὺ ἄρρωστος, δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐπισκέψεων, ὁ ἱατρὸς τῷ ἀπηγόρευσε νὰ δέχεται ξένους.

Ὅσῳ περισσότερον ὁ κόμης Μαριᾶνος ἐπέμενε νὰ εἰσέλθῃ, τόσῳ πεισματωδέστερον ἐμπόδιζεν εἰς αὐτὸν τὴν εἴσοδον ἢ ἐξωργισμένη κυρία Κόστα, τοποθετουμένη πρὸ τῆς θύρας. Ὁ κόμης ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἔσχατον μέσον, προφασιζόμενος ὅτι ἔχει νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τοῦ Ἀδριανοῦ περὶ σπουδαιότητος τινὸς ὑπόθεσεως, ἢ παράλειψις τῆς ὁποίας θὰ συνεπήγετο σπουδαίαν ἀπώλειαν. Τοιοῦτοτρόπως ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν Ἀδριανὸν τὸ ἐπισκεπτήριόν του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψε μετὰ σπουδῆς ὀλίγας κολλαυτικωτάτας λέξεις διὰ τὸν Ἀδριανόν, ἐμπνευσθεῖσας κατὰ τὰ φαινόμενα ἐκ τῆς ἐγκαρδιωτάτης πρὸς αὐτὸν ἀγάπης. Ὁ ποιητὴς ἦτο μόνος, τεθλιμμένος, καταβεβλημένος. Συνειδισμένος εἰς τὰς φιλοστόργους περιποιήσεις καὶ περιθάλψεις τῆς μητρὸς, ἠσθάνετο τὴν ἔλλειψιν προσφιλοῦς προσώπου, δυναμένου νὰ τῷ παράσχῃ ἐγκάρδιον ὑποστήριξιν. Τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ κόμητος ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὡς οὐράνιον δῶρον. Ὁ ἐπὶ τοῦ δαιμονίου πνεύματος ἐπαγρυπνῶν ἄγγελος ἐπεμφεν αὐτῷ φίλον, συγγενὴ ψυχὴν, λάτριν. Ὁ Ἀδριανὸς διέβλεπεν ἐνταῦθα τὸν δάκτυλόν τῆς θεῖας προνοίας, οὐρανίαν χάριν, σωτηρίαν. . . . Πρὸς μεγίστην ἐκπλήξιν τῆς εἰσέτι γογγυζούσης κυρίας Κόστα ἀνεσκήρτησεν ὁ Ἀδριανὸς ἐπὶ τῇ θέρᾳ τοῦ ἐπισκεπτηρίου μετὰ κραυγῆς χαρᾶς ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἔτρεξεν ἡμίγυμνος πρὸς συνάντησιν τοῦ κόμητος. Ἡ οἰκοδέσποινα, ἥτις οὐδέποτε εἶχεν ἰδῇ αὐτὸν τεταραγμένον, βλέπουσα τὸν ἐγκάρδιον χαριετισμὸν συνέλαβε τὴν ἰδέαν, ὅτι συνεδέοντο ὑπὸ τρυφερωτάτης, ἀδελφικῆς ἀγάπης ἢ στενοτάτης συγγενείας· τοσοῦτον συγκεκινημένοι περιεπτύχθησαν ἀλλήλους. Αἱ ψυχικαὶ αὐτῶν διαθέσεις, τὸ χαμηλὸν διαπασῶν τῆς φιλίας τῶν ὑφώδη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατὰ τινὰς τόνους. Ἀμφότεροι εἶχον τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἶχον ζήσῃ ποτὲ ὡς ἀδελφοὶ καὶ ὅτι ἡ νέα σύνδεσις τῆς φιλίας ἦτο ἡ ἐξακολούθησις παρελθουσῶν ἡμερῶν καὶ ἡ συνένωσις δύο ψυχῶν εἰς ἓν σῶμα. Καὶ αὐτὸς ὁ σκεπτικὸς φιλόσοφος ἦτο ἀνυψωμένος καὶ συγκεκινημένος, ἐκάτερος δὲ ἠσθάνετο ὅτι εἶχεν ἀνάγκην τοῦ ἐτέρου. Ὁ κόμης προσεῖλκυσε τὴν ἀγάπην τοῦ Ἀδριανοῦ διὰ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὃν ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν, τὸ δὲ κάτωχρον, ὠραίον καὶ πράγματι εὐφυὲς ἐμφάνισεν πρόσωπον τοῦ ποιητοῦ, οἱ σοβαροὶ λόγοι του, τὸ μελαγχολικὸν καὶ ἐνδόμυχόν τινα πικρίαν ἐκφράζον μεδίαιμά του, ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ σχεδὸν ἱερατικὴ μορφὴ του ἐνεποιοῦν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ Μαριᾶνου. Πρὶν ἢ προφθάσῃ ὁ κόμης νὰ θεωρήσῃ πάντα

ταῦτα ὡς γελοῖα καὶ νὰ τὰ περιπαίξῃ, ἔμεινε πρόστατενίζων τὸν ποιητὴν μετ' ἐκτάκτου καὶ ἀσυνήθους περιεργείας, ἥτις προσελάμβανε τὴν ὄψιν βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ.

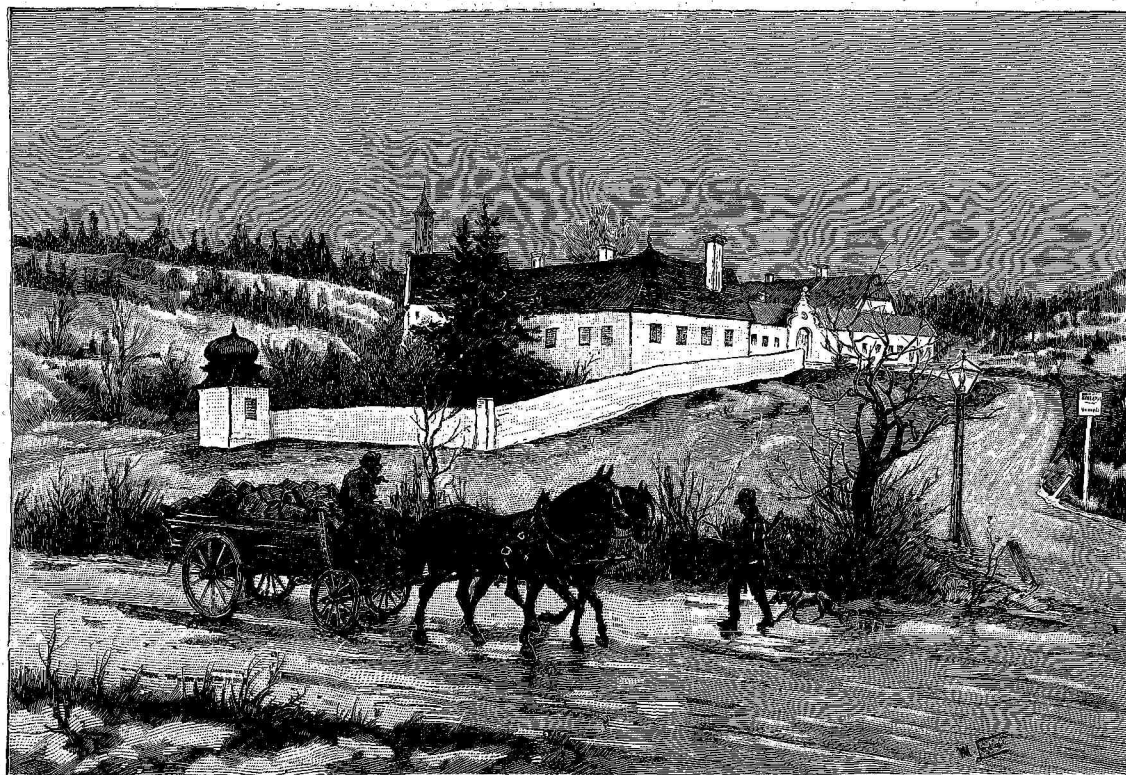
Ὁ Ἀδριανὸς κατῴκει ἐν τινὶ μικρᾷ ἐπαύλει παρὰ τῇ ὁδῷ τῇ ἀγούσῃ πρὸς τὸ Castellamare, σχεδὸν ὀπισθεν τοῦ Σορρέντου, ἀλλὰ πλησιέστατα εἰς τὸ ἐξαίρετον ξενοδοχεῖον τοῦ Signor Tramontana. Ἡ μικρὰ οἰκία ἴστατο ἀπομονωμένη, εἰς δὲ τὸ ἐπάνω πάτωμα κατῴκει μία ἀγγλικὴ οἰκογένεια. Αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ του εἶχον δωμάτιά τινα ἰσόγαια καὶ ἓνα ἐξώστην βλέποντα πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ σχεδὸν κρεμάμενον ὑπεράνω τινὸς ὑπὸ βράχων προτειχισμένου βαράθρου. Ἀπὸ τῶν παραθύρων ἐφαίνετο μακρὰν ὁ

Ἀποφεύγω πᾶσαν συγκοινωνίαν μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ τὸν κόσμον.

— „Α!“ ἀπεκρίθη ὁ Μαρριᾶνος γελῶν, „νομίζεις ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ μείνῃς ἀγνωστὸς εἰς οἶον δῆποτε μέρος! Ὁ ποιητὴς, τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ἀντηχεῖ ἐξ ὅλων τῶν στομάτων, δὲν δύναται νὰ μείνῃ κεκρυμμένος. Ὁμοιάζει πρὸς τοὺς ἁγίους, τοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζομεν ἐκ τοῦ περὶ τὴν κεφαλὴν τῶν χρυσοῦ στεφάνου. Αἱ καρδίαι ὅπως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σὲ ἀκολουθοῦσι.“

Ὁ Ἀδριανὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἤχουν εὐαρέστως οἱ λόγοι τοῦ κόμητος, ὕψωσε σπασμωδικῶς τοὺς ὤμους.

„Ποιητὴς!“ ἀνεφώνησε „Δὲν ἔχω ἀκόμη κανὲν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τούτου, τὸ ὁποῖον κατήντησε πάρα πολὺ

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΜΑΓΕΡΑΙΩΤ.

γλαυκόχρους κόλπος τῆς θαλάσσης, ὁ ὑπο μικρᾷς τινας νεφέλης καλυπτόμενος Βεζούβιος, τὰ λευκὰ οἰκοδομήματα τῆς Νεαπόλεως, καὶ εἰς μεμακρυσμένης, μετὰ τοῦ ὀρίζοντος συγχεομένης ἀποστάσεως τὰ μέλανα ἀλιευτικὰ πλοίαρια, ὥσει κολυμβῶντα ἐν τῷ ἀέρι. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς μητρὸς ὁ Ἀδριανὸς ἔμεινεν ἐν τῇ αὐτῇ κατοικίᾳ ἥτις δι' αὐτὸν ἦτο παρὰ πολὺ εὐρύχωρος. Δὲν ἤθελε νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν τροποποίησιν, διότι ἐσκόπευεν ὅσον οὕτω νὰ ταξειδεύσῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἄνοιξις ἦτον ἤδη καυματώδης καὶ πνιγρὰ, οἱ τάπητες εἶχον ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῶν μὲ μωσαϊκὰ κεκοσμημένων δαπέδων, καὶ τὰ παραθυρόφυλλα ἔμενον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καταβιβασμένα, ὅπως διατηρῶνται δροσερὰ τὰ δωμάτια. Ἐν τοιοῦτῳ σκιόφωτι ἐπανεῖδον ἀλλήλους οἱ δύο παλαιοὶ σύντροφοι μετὰ τοσαῦτα ἔτη ὡς ἐγκαρδιώτατοι φίλοι καὶ ἀμφοτέροι ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς.

„Ἀλλὰ πῶς ἔμαθες ὅτι εἰμαι ἐδῶ, ἀγαπητέ κόμης;“ ἠρώτησεν ὁ Ἀδριανὸς μετὰ τοὺς πρώτους χαιρετισμοὺς.

„Δὲν εἰμὸρῶ νὰ ἐννοήσω! Ἐδῶ δὲν μὲ γνωρίζει κανεὶς οὐδεὶς δύναται νὰ προφέρῃ τὸ οἰκογενειακὸν μου ὄνομα.

κοινον καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι εἶνε ταυτοσήμαντον μὲ τὴν ἱερωσύνην. Οὐδεὶς ἤκουσεν εἰσέτι οὔτε τρεῖς ἐκ τῶν στίχων μου, οὐδεὶς ἐγνώρισε τὰς ἰδέας μου, οὐδεὶς μὲ εἰξέυρει.“ Ὅ,τι συμβαίνει ἐν τῇ ψυχῇ μου, γνωρίζει μόνος ὁ Θεὸς καὶ — ἐγώ.“

Ὁ Μαρριᾶνος ἠκροῶτο μετὰ περιεργείας, μετὰ προσοχῆς καὶ μετὰ σεβασμοῦ.

„Ἡ ποίησις, ἀγαπητέ μου Ἀδριανέ“ ἀπήντησε μετὰ σπουδαιότητος, „ἔχει διαπεραστικὴν ὁσμὴν, ὑπὸ τῆς ὁποίας προδίδεται. Δύναμαι νὰ σοὶ ἐγγυηθῶ, ἄνευ κολακείας, ὅτι ἡ vox populi ἔχει ἤδη προορίσῃ διὰ σέ, συνεπείᾳ ἀλανθᾶστου τινὸς προαισθήματος τὴν πρώτην θέσιν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου καὶ ἐν γένει ἐπὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Παρνασσοῦ, πλησίον τοῦ Γκαῖτε καὶ τοῦ Βύρωνος. Ἡ ἀποκάλυψίς σου ἔχει ἤδη προφητικῶς ἀναγγεληθῇ εἰς τὸν κόσμον...“

Ὁ Ἀδριανὸς ἐδέχθη τὸ θυμίαμα τοῦτο μετ' ἀδιαφορίας, ὡς τὸ λίθινον εἶδωλον, ὅπερ οἱ λάτραι θυμιῶσι.

„Μοὶ φαίνεται παράδοξον.“ ἀπήντησεν „Εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι ἀπὸ δεκαετίας καὶ ἐπέκεινα μὲ τὸν αἵματηρὸν

ιδρώτα τοῦ προσώπου μου ἐργάζομαι εἰς τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ποίημα, ὅτι αἰσθάνομαι ἐν ἑμαυτῷ τὸ ἱερὸν πῦρ, τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ ἀκούω τὴν φωνὴν, ἣτις μὲ καλεῖ καὶ μὲ προστάσσει νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα καὶ τὴν καρδίαν, ἔστω καὶ ἂν πρόκηται νὰ λιθοβοληθῶ διὰ τοῦτο. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀληθινὰ, ἐν τούτοις ὅμως αἱ πολὺ μεγάλοι προσδοκίαι αἵτινες προπαρασκευάζουσι τὸν θρίαμβον, δύνανται καὶ νὰ κατασυντρίψωσιν — αἱ πολλὰ ἐλπίδες διαψεύδονται πολλάκις. Ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία αἰωρεῖται ἀκατάσχετος ὑψηλότερα ἢ ὅσον δύνανται νὰ μεταρσιωθῇ καὶ ἡ μεγίστη μεγαλοφυΐα. Ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου νὰ καταπέσῃ τις ὡς Ἰκαρος, εἶνε πλεόν ἢ θάνατος, εἶναι αἰσχος!”

Ὁ Μαρριάνος διέκοψεν αὐτὸν, καθεσθεις ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— „Παῦσαι! μὴ θίξωμεν τῶρα τὸ ζήτημα τοῦτο, μὴ τὸ ἐξαντλήσωμεν ἐπὶ ποδὸς καὶ ἐπιπολαιῶς. . . θὴ ἦτο βεβήλωσις. Ἐλπίζω νὰ μείνω μαζὶ σου πολὺν καιρὸν, ἐπομένως δυνάμεθα νὰ διαλεχθῶμεν περὶ τῶν μεγάλων ζητημάτων τῆς τέχνης ἀνέτως, βραδέως, à tête reposée. Τώρα

να μοῦ διηγηθῇς περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου. . . Πῶς αἰσθάνεσαι τὴν ὑγείαν σου; Διατί μένεις ἐν Ἰταλίᾳ; Εἶσαι ἀσθενής;”

„Πολὺ ἀσθενής δὲν εἶμαι“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανὸς μὲ χαμηλωμένον βλέμμα. Ἄλλως τε δὲν εἶνε εὐκόλον, ἐν τῇ ἀνωμάλῳ καταστάσει, εἰς ἣν ἐμβάλλει ἡ ἐμπνευσις καὶ ἡ ποίησις, νὰ μένῃ τις σωματικῶς ὑγίης. Ὅστις καθ’ ἐκάστην ἡμέραν ἀναγκάζεται νὰ μεθύῃ, πάσχει φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς μέθης· τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βίου μου περιφερόμαι μεθυμένος, ἂν ὅχι ἐκ τοῦ οἴνου ἀλλ’ ἐκ τῆς ποιήσεως, ἡ ὁποία καίει περισσότερον παρὰ ὁ οἶνος lacrimae Christi καὶ παλαιὸς Φαληρῶς. Ἄλλως τε ὑποφέρω μᾶλλον πνευματικῶς ἢ σωματικῶς. Με ἔννοεῖς. Τὸ πάθος τοῦτο εἶναι ἡδονὴ καὶ βάσανος συγχρόνως.“

Ὁ Μαρριάνος ἐσκέφθη καθ’ ἑαυτὸν: „τετριμμένη φράσις“ καὶ προσέθηκε μεγαλοφώνως:

„Ἐξ ὅλων τούτων συμπεραίνω, ὅτι ἡ ἐργασία πρέπει νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸ τέλος τῆς! Τόσα ἔτη!“

(ἔπεται συνέχεια.)

1. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΟΠΠΕ, μετὰ σχετικῆς βιογραφίας ἐν σελ. 33.

2. Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΑΡΧΙΔΟΥΞ ΡΟΔΟΛΦΟΣ, μετὰ σχετικοῦ ἄρθρου ἐν σελ. 37.

3. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΛΟΥΙΖΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΚΑΙ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΡῳ SANSSOUCI 1806. Εἰκὼν ὑπὸ Fritz Martin (ἐν σελ. 41). Εἰκὼνα καθαρωτάτης καὶ ἀμειγρῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας ἐν τῇ ἡγεμονικῇ αἰθούσῃ παρουσιάζει ἡμῖν ἐνταῦθα ὁ καλλιτέχνης. Ἡ νεαρὰ καὶ περικαλλὴς μήτηρ διακόπτει ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἤρχισε νὰ γράφῃ, καὶ στρέφεται πρὸς τοὺς δύο μικροὺς μάχητάς, οἵτινες κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς μελανολεύκου σημαίας, προπαρασκευάζουσι τὸν ὀλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐχθρικής δυνάμεως. Μετὰ ζήλου σκοπεύει ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου Φρειδερίκος Γουλιέλμος καὶ μετ’ ἐντεταμένης προσοχῆς περιμένει ὁ μικρὸς πρίγκηψ Γουλιέλμος τὴν καταστρεπτικὴν ἐνέργειαν τοῦ πυροβόλου. Με βλέμμα εὐτυχισμένης μητρικῆς στοργῆς ἀτενίζουσιν οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ τῆς Λουίζης τὰ προσφιλῆ τῆς τέκνα, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν τῆς ἐκφράζει συγχρόνως μεγάλην σοβαρότητα. Ἡ χεὶρ κρατεῖ εἰσέτι τὴν γραφίδα — ἣτις πρὸ μικροῦ περιέγραφεν ἴσως εἰς τὸν μακρὰν ἀπόντα πατέρα τὴν ὁσημέραι σοβαρωτέραν καθισταμένην θέσιν τοῦ νεαροῦ βασιλικοῦ ζεύγους, τὴν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μᾶλλον ἀναπόφευκτον γινομένην κήρυξιν τοῦ πολέμου κατὰ τοῦ μισητοῦ καὶ φοβεροῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ὡς αἰματηρὸν μετῴρον ἀνέτειλεν ἐκ δυσμῶν, ἐπιφέρων θάνατον καὶ ὀλεθρον εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς λαούς. Εἶχεν ἰσχυροὺς λόγους νὰ φοβῇται καὶ νὰ μεριμνᾷ, ἡ εὐγενὴς βασι-

λισσα, διότι ὁσημέραι ἀπειλητικώτερα συνεπυκνούντο τὰ νέφη, καὶ μετ’ οὗ πολὺ ἔληγεν ὁ φαῖδρος καὶ εὐφρόσυνος βίος ἐν Sanssouci, ἔνθα οἱ παῖδες ἐπαιζον παρὰ τοὺς πόδας τῆς, ἔνθα ἀπῆυλανε μετὰ τῶν τέκνων καὶ τοῦ συζύγου ἀκραιφνοὺς οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας. Ἡ ἀτυχὴς μάχη ἐν Ἰένα κατέστησεν αὐτοὺς πάντας φυγάδας. Κατὰ πρῶτον ἐν Königsberg, εἶτα δὲ παρὰ τὸ ἀκρότατον ἀνατολικὸν μεθόριον τοῦ ἀπολεσθέντος βασιλείου, ἐν Memel, ἔζη τὸ βασιλικὸν ζεῦγος ὑπὸ παντοίας στερήσεως, καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐξοχος γυνὴ μὲ τὴν ἐνθουσιώδη καρδίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀκράδαντον πεποιθήσιν τῆς πολλάκις ἀνώρθωσε καὶ ἐστερέωσε τὸν ἄθυμον καὶ ἀπεγνωσμένον βασιλέα. Ὡς φωτεινὸν μετώρον ἴσταται μετὰ τῶν συγχρόνων αὐτῆς ἡ ἐξοχος βασίλισσα, ἣτις μετὰ τῶν ὑφίστων πνευματικῶν δώρων συνέδεε σταθερότητα χαρακτῆρος, σπανιωτάτην ἀρετὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς ἡθικῆς καὶ ὕλικῆς ἀθλιότητος ἐν Γερμανίᾳ.

4. ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΕΠΑΥΛΙΣ ΜΑΥΕΡΛΙΓΓ, εἰκὼν ἐν σελ. 44. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς „Κλειῶς“ παραθέτομεν τὴν εἰκὼνα τῆς κυνηγετικῆς ἐπαύλεως Μαῦερλιγγ, ὅπου ἀπέθανεν ὁ διάδοχος τῆς Αὐστρίας ἀρχιδουξ Ῥόδολφος. Ἡ ἐπαυλις, κειμένη παρὰ τὸ Βάδεν οὐ μακρὰν τῆς Βιέννης, ἦτο ἀρχῇθεν μοναστήριον, περιῆλθε δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ πρίγκηπος, ὅστις καὶ συχνάκις μετέβαινε μετὰ τῶν στενοτέρων φίλων του εἰς αὐτὸ ὅπως θηρεύῃ. Ἡ ἐπαυλις κεῖται ἐπὶ μαγευτικώτατης θέσεως, λέγεται δέ, ὅτι ἡ ἀρχιδούκισσα Στεφανία, καταβεβληθεῖσα ἐκ τῆς λαμπρᾶς φύσεως, ἀνεφώνησέ ποτε: „ἐνταῦθα ἐπεθύμουν νὰ ζήσω“ ὁ δὲ Ῥόδολφος: „ἐνταῦθα ἐπεθύμουν ν’ ἀποθάνω.“ Καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἐξετελέσθη.